

FOTÓK: E. VÁRKONYI PÉTER

Gábor létrehozta a Terebess-üzleteket, ahol a keleti világ tárgyait találhatják meg azok, akik elfogadják, hogy a különböző kultúrák között létezik termékeny átjárás. Olyannyira, hogy olykor a legegzetikusabb dolgok a legkézenfekvőbbek. Gábor filozófiája nagyon egyszerű. Azt mondja: ő evőpálcikát árul, s nem illúziót.

Az óbudai vályogépület szoba-konyhájából egy fiktív meghívólevéllel indult útnak, a zsebében öt dollárral. Eladta akkor már tekintélyes könyvtárát, s az érte kapott pénzt ragasztószalaggal a talpára erősítette: éppen annyi volt, hogy kifizethette Béctől Párizsig az Orient Expressz tarifáját.

- Tényleg nem tudtam, mire vállalkozom. De gyűlöltem azt a tekintélyelvűséget, amely akkoriban nálunk uralkodott, és kíváncsi voltam a világra. Olyan emberekkel akartam találkozni, akik jól ismerték a buddhizmus tanait. Egy évig Franciaországban, Cambrai-ban éltem (ez a város arról is nevezetes, hogy eddig jutottak el egykoron a kalandozó magyarok), később Németországba utaztam. Itt találkoztam tibetiekkel, és egy félvak kalmük lámával, velük töltöttem néhány hónapot - meséli Terebess Gábor.

Később Amerikába, majd Japánba utazott. A szigetországban, a legnagyobb zen buddhista kolostort, a Szódzsidzsit kereste fel, de nem várták tárt karokkal.

- Egy napig maradhatok, mondták, és különféle próbatételeken estem át. Aztán mindig megtoldták az időt, és én szép lassan beilleszkedtem a kolostori életbe. Szerzetes azonban csak akkor lehettem, ha találtam magamnak egy mestert. És ez nem volt könnyű. Végül egy kisvárosi templomban élő mester, Noiri Kódzsun elfogadott tanítványának, és elérkezett az idő, amikor zen szerzetessé avattak.

Márpedig ebben az életformában sokkal inkább érvényesül az a tekintélyelvűség, amely elől annak idején elmenekült.

- Ez így igaz. De olyan közösségben élhettem, mint amilyent sem előtte, sem utána nem találtam meg a világban. Az, hogy szerzetes lettem, nem jelentette egyben azt is, hogy elzártam magam az élettől. A külső megnyilvánulásokat - a ruhát, a szalmabocskort, a borotvált fejet - is csak néhány évig tartottam meg, és nem is tanítottam soha. Ez ugyanis Európában, ahová visszatértem, nem lett volna más, mint pszichobiznisz, amelyben nem akartam részt venni.

A ZEN EREDETE

A legenda szerint Buddha egykor, tanítóbeszéd helyett a Keselyűbércen félmutatott egy szál virágot tanítványainak, mire egyikük elmosolyodott. Egy mosolygó virág és egy virágzó mosoly indította útjára tehát ezt a szavakon túli tanítást.

A zen nem oldja meg a problémákat, nem elégíti ki és nem fojtja el a vágyakat - átéli.

Nem az emberi természet tökéletesítése a célja, hanem megtapasztalása. Ha igent mondunk, az igényel járó szenvedést kapjuk, ha nemet, a nemmel járót. A szenvedés ott vár ránk mindig, ahová menekülnünk előle.

(Részlet Terebess Gábor *Folyik a híd című könyvéből*)

Zen szerzetes üzletember

Kalandra fel! A huszonegy esztendő fiatalember 1965-ben felkerekedett, hogy megértse a világot.

Hihetetlen naivitással vágott neki az útnak, azt sem tudva, hol hajtja majd álomra a fejét, ha átlépte Magyarország határát.

BELLÉR ÁGNES ÍRÁSA

Gábor szerint a zen iránt többnyire olyan emberek érdeklődnek, és próbálnak csatlakozni a szerzetesekhez, akik nem tudnak úrrá lenni a problémáikon, és megoldást remélnek. Ami ritkán következik be, gyakran még nagyobb lesz a lelki káosz és a keserűség.

A hazatérés

Japán után ismét Párizs következett, ahol beiratkozott a Sorbonne-ra, majd két év után egy görög teherhajóval Ausztráliába indult.

- Kőbányában dolgoztam, s nem nagyon tetszett nekem az az ország. Mindent belepett a vörös por, még a csillagok is másképpen ragyogtak az égen. Aztán hallottam a Szabad Európa Rádióban, hogy otthon amnesia van - gondoltam, hazajövök. Egy jó barátom szokta mondani: mindegy, hogy az ember hol él. Felismertem, hogy ez igaz, de csak akkor becsületes, ha itthon érzem ezt, hiszen ha nem így lenne, akkor miért mentem el? Huszonhét évesen érkezett meg ismét Magyarországra, és nem volt több a zsebében, mint amikor útra kelt.

- Másféle élet kezdődött. Mondták, öt évig nem kaphatok útlevelet, de nem bántam, nem akartam sehová sem menni. Megnősültem, s anyósoméék szentmihályi házában kerámiákat gyártottam, japán stílusú, avantgárd technikával. Erről még Amerikában is publikálhattam egy rangos lapban. Aztán szép lassan kialakult körülöttünk az a világ, amelyben remekül érzem magam.

„Összefű a szél elég hullott levelet, hogy tüzet rakjak”

Ez a sor nem más, mint egy japán haiku vers. Tizenhét szótagból áll, s ez idő szerint Magyarországon nem fordított más többet e műfajból, mint Terebess Gábor.

- Ezek csupán kis felvillanások, a tartalmát az olvasó ember értheti meg, lelkiállapotától, nyitottságától függően. Magyarországon talán aforizmáknak neveznék ezeket, ám mégis mások. Tulajdonképpen ha két közhelyet összepárosít az ember, abból is lehet haiku, ha megfelel a szigorú, tizenhét szótagos formának. Emellett még írtam könyveket a zenről, fordítok klasszikus kínai nyelvből is, hiszen az igazi zen történetek ezen a

- *Én kereső ember voltam, hajtott a vágy, menni, látni, megismerni a világot. Az, hogy zen szerzetes vagyok, sok fontos dolgot adott nekem, de éppen olyan gyarló és szenvedő ember vagyok, mint bárki más, se jobb, se erősebb. De ma már nem keresek magyarázatokat. Részem volt a szatoriban, vagyis a zen elvek szerinti megvilágosodásban, s ez egyben azt is jelenti, hogy nem kell tovább keresnem, magyarázatokat kutatóm.*

NÉVJEGY

Terebess Gábor 59 éves. Tizenhat évesen került kapcsolatba a keleti filozófiával és vallással, s ettől a perctől kezdve konok elszántsággal akart mindent megismerni ebből a világból. Kalandos körülmények között zen szerzetessé avatták, sok időt töltött külföldön. Hazatérve, feleségével, Júliával együtt a keleti kultúra egzotikumát bemutató és árusító központot hozott létre. Vallja: „a saját és az idegen kultúrák közötti feszültségben fenntar-

tott élet duplán kimerítő, miután arra kényszerít, hogy állandóan próbára tedd önmön értékeidet”. Könyvkiadót hozott létre, és ő maga is íróemberré vált. Könyvei jelentek meg a zen buddhizmusról, japán verseket fordít. Mindemellett kidolgozott egy különleges technikát, amellyel kerámiából készült formáit készíti - már, amikor van ideje erre.

nyelven íródtak. De már nem hordom a szerzetesruhám, méltó helyen őrzöm, a mesterem ruhájával együtt, amelyet 35 évvel ezelőtt adott nekem.

Egzotikus világ Kistarcsán

A Terebess-gyűjtemény egyedülálló. Két évvel ezelőtt jött létre, Kistarcsán, a volt textilgyár nyolcezer négyzetméterén. Voltaképpen nem más, mint hatalmas kiállítás, amely a Kelet kincseit mutatja be.

A Terebess házaspár örökösen utazik: Kínába, Thaiföldre, Indiába, ahol maguk választják ki azokat a tárgyakat, amelyeket árusítanak - de emellett számolatlanul hozzák azokat is, amelyek csak itt, Kistarcsán láthatók, és a különös múzeum alkotóelemei.

Van egy szoba, ahol csakis keleti játékok láthatók: madzsong, a hozzávaló asztallal, go és további, különös társasjátékok. Egy másik tárlóban keleti gombgyűjtemény látható, de van kollektív teaszűrőkből és teáscsészékből is, láthatunk ősi, kínai talicskát, kelengyeladát, baldachinos ágyat s egyéb bútortokat.

A teázó garnitúrához például mindig csak két, különlegesen faragott szék tartozik, egy kis asztallal, az ülőalkalmatosságokat pedig nem egymással szemben, hanem egymással párhuzamosan állítják fel. De láthatunk ősi öntöttvas kuktát is, Thaiföldről, Indiából, Kínából teáskannákat, több százat, de két egyforma nincs közöttük. Egy kis szobában kínai iskolapad és „gyermekmelegítő” látható. Ez utóbbi egy fahenger, amelybe beleállították a bébit, alul pedig isten tudja, hogyan, de fűtötték. Van falemezből font fürdőkád (ki tudja, hogyan maradt meg benne a víz?) s számtalan, a mindennapi élethez kapcsolódó használati tárgy, amelyek kicsit ismerősek, mégis alapvetően mások, mint amiket mi itt, Európában megszoktunk.

Ide mindenki ellátogathat, végigkísérik a hatalmas teremben, és ámulhat, gondolkodhat, átlényegülhet.

Gábor irodája azonban nélkülöz minden hangsúlyos keleti varázst. Dolgozóasztala angol, puritán és csudaszép, a fal mellett szekrény, a falon azonban szép kínai és japán „üzenet-festmények”.

Az 1,2 hektáros területen van japán teakert, a hagyományoknak megfelelően kialakítva, s van igazi japánkert is. Az a fajta, ahol kövek állnak-feksznek, s nincsenek növények.

- A kő a föld csontja, a kert a kőnél kezdődik. A növény esetleges, másféle törődést igényel - mondja Gábor.

Valami megérint, ahogy sorra járom a termeket, és megsimítom a tárgyak meleg testét. Olyan, mint ha szellem suhanna a falak mellett, jóindulatúan és bölcsen, rám bízva, mennyit vagyok képes fel-fogni és átörökíteni egy idegen kultúrából, amely talán meghatározó nyugalmat is kölcsönözhet a mindennapjainknak.

„Jün-men így szólott a szerzetesekhez: - Mindnyájan magunkban hordozzuk a világosságot, de ha fel-fedjük, sötétségre változik.”

Autóval rendelkező
éves/kétéves
előfizetőinknek
(céges autó után is)

2 100 000 Ft-ig

jogi költségeit
átvállaljuk.

Tel.: 328-3222